

BURSA'DA GÖREV YAPAN MÜZİK ÖĞRETMENLERİNİN ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAKÜLTESİ GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ BÖLÜMÜ MÜZİK EĞİTİMİ ANABİLİM DALI İLE İLETİŞİMİ VE ETKİLEŞİMİ

†Dr. Ayhan HELVACI

*1924-2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze
Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu Bildirisi
SDÜ, 7-10 Nisan 2004, Isparta

1.Giriş

Güzel Sanatlar, ulusların kültür ve uygarlık alanında ulaştığı yeri gösteren en doğal ölçütlerdir. Bu yüzden de bir ulusun kültürünü ve uygarlık alanında ulaştığı yeri görmek için, o ulusun sanatı ele alış biçimine, sanatı yorumlayışına, sanat ve sanatçıya bakış açısına, sanata katkılarına, sanat ürünlerinin evrensel değerlerine bakmak yeterlidir.

Ulusların karakterlerini en iyi yansıtan güzel sanatların başında müzik gelmektedir. İnsanların duygularını, düşüncelerini, sevgilerini, yergilerini, kahramanlıklarını, hissettiklerini seslerle dışa aktarmaya çalıştıkları müzik, her ulusta ayrı özellikler ve biçimlerde oluşur ve gelişir.

İşte, ulusların gelişmişliğini göstermede bu kadar önemli olan müzik sanatının ülkemizde de en üst düzeye ulaştırılabilmesi için öncelikle eğitim kurumlarında uzun süreli planlamalarla ele alınması gereklidir. Bunda öncülüğü yapacak olan da müzik eğitimcisi yetiştiren kurumlar olacaktır.

Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi A.B.D, asıl amacı müzik eğitimcisi yetiştirmek olan ve bu amaçla müzik eğitimi alanında fakülte kapsamında lisans, Fen-Sosyal-Eğitim Bilimleri Enstitüleri kapsamında ise, yüksek lisans, doktora ve ona eşdeğer sanatta yeterlik derecelerine yönelik akademik eğitim-öğretim, araştırma, uygulama ve yayın etkinliklerinde bulunan birimlerdir. Bu birimlerden biriside Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'dır.

Eğitim ve öğretime başladığı 1981 yılından bu güne kadar çok sayıda mezun veren bu kurum, her geçen gün gelişerek Bursa müzik yaşamında önemli bir yer edinmiş, Bursa'da görev yapan müzik öğretmenleri için de hem akademik hem de sosyal yönden önemli bir kurum halini almıştır.

Araştırmanın planlanması aşamasında, Bursa'da görev yapan müzik öğretmenlerinin görüşleri alınmış, bu görüşler doğrultusunda müzik öğretmenlerine anket uygulanmış ve Bursa'da görev yapan müzik öğretmenlerinin müzik eğitimi anabilim dalı ile iletişim ve etkileşimlerinin ortaya konulması amaçlanmıştır.

Bu amaç doğrultusunda araştırmaya konu olan problem cümlesi şu şekilde tanımlanmıştır: "Bursa'da Görev Yapan Müzik Öğretmenlerinin U.Ü. Eğitim Fakültesi G.S.E.B. Müzik Eğitimi Anabilim Dalı İle İletişimi ve Etkileşimi Nedir?"

Araştırma, Bursa'daki müzik öğretmenlerinin Müzik Eğitimi Anabilim Dalı ile İletişiminin ve etkileşiminin ortaya konulması açısından önemlidir.

Araştırma aşağıdaki sayıltı ve sınırlılıklara dayanmaktadır;

Araştırma için izlenen yöntemin, problemin çözümünde uygun bir araştırma yöntemi olduğu,

Veri toplamak için kullanılan anketin, araştırma için gerekli verileri sağlayabilir nitelikte olduğu,

Araştırmaya katılan tüm müzik öğretmenlerinin gerçek görüş ve düşüncelerini belirtmiş oldukları,

Örnekleme grubunun, evreni teşkil eder nitelikte olduğu,

Araştırma sürecinde elde edilen kaynakların verileri destekleyici nitelikte ve yeterli bulunduğu,

Araştırmada ulaşılan verilerin geçerlilik ve güvenilirlik derecesinin yüksek olduğu, temel sayıtlılarından hareket edilmiştir.

Araştırma, veri toplama yönteminin tanıdığı olanaklarla sınırlıdır.

Araştırma, çalışma evreni olarak Bursa'da görev yapmakta olan müzik öğretmenleri ile sınırlıdır.

2.Yöntem

Bu bölümde, araştırmanın modeli, evren, örneklem ve veri toplama araçları açıklanmış, verilerin işlenmesi ve çözümlenmesinde kullanılan yöntem ve tekniklere yer verilmiştir.

Bu araştırma; yöntem, zaman, amaç ve kontrol olanakları bakımından betimsel bir nitelik taşımaktadır.

† *U.Ü. Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi ABD. Öğretim Görevlisi

Araştırmanın evrenini Bursa merkezde görev yapan müzik öğretmenleri oluşturmaktadır. Bursa merkezde görev yapan müzik öğretmeni sayısının 2004 yılı verilerine göre 150 olduğu Bursa il Millî Eğitim Müdürlüğü'nden öğrenilmiştir.

Çalışma evreninde yer alan 150 müzik öğretmeninden, rastlamsal yöntemle belirlenen 24 erkek 51 bayan toplam 75 müzik öğretmeni örneklem grubunu oluşturmaktadır.

Araştırmada veriler, geliştirilen anketin uygulanması sonucu elde edilmiştir. Böylece somut anlatım ve yorumlama için gerekli betimsel istatistik tekniklerden yararlanılmaya çalışılmıştır.

Verilerin işlenmesi aşamasında örneklem grubunu oluşturan müzik öğretmenlerinin anket sorularına vermiş oldukları cevaplar, oranlama ile sayısal verilere dönüştürülmüş, bu yolla elde edilen verilere frekans ve yüzde dağılım hesaplamaları yapılmıştır.

3. Bulgular ve Yorum

Bu bölümde; araştırmanın işlevsel amaçlarına göre, toplanmış verilerin yöntem bölümünde belirlenen tekniklerle çözümlenmesi sonucunda elde edilen bulgular, tablolaşım suretiyle, yorumlanmaya çalışılmıştır.

Örneklem grubuna uygulanan anket soruları, sayısal değerler ve yorumları aşağıda verilmiştir.

Çizelge 3.1. Örneklem grubunun mezun oldukları Yüksek Öğrenim Kurumları.

Üniversite	F	%
Uludağ Üniversitesi	61	82
Gazi Üniversitesi	6	8
Dokuz Eylül Üniversitesi	3	4
Diğer	4	6
Toplam	75	100

Örneklem grubunu oluşturan müzik öğretmenlerinin % 82 gibi büyük bir çoğunluğunun Uludağ Üniversitesi mezunu olması, Bursa ve çevre illerin insanları olan bu kişilerin tekrar kendi bölgelerinde görev yapmak istemelerinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Çizelge 3.2. Örneklem grubunun meslekteki kıdem yılları.

İstatistik	f	%
1-5 yıl	16	21
5-10 yıl	31	42
10-15 yıl	12	16
15 ve üzeri yıl	16	21
Toplam	75	100

Örneklem grubunu oluşturan müzik öğretmenlerinin çoğunluğunun 5-10 yıllık bir mesleki kıdeme sahip olduğu ve bu sayının 1-5 yıllık kıdeme sahip olanlar ile birleştiğinde %63 gibi bir rakama ulaştığı görülmektedir. Bu durum Bursa'da genç Müzik Öğretmeni sayısının oldukça fazla olduğunu göstermektedir.

Çizelge 3.3. Örneklem grubunun lisans, lisansüstü eğitim durumu.

İstatistik	f	%
Doktora	-	0
Y.Lisans	7	9
Lisans	68	91
Toplam	75	100

Örneklem grubunu oluşturan müzik öğretmenlerinin yalnızca % 9 'unun Yüksek Lisans yaptığı görülmektedir. Müzik Öğretmenlerinden yoğun talep gelmesine rağmen bu sayı düşük düzeyde kalmıştır. Bu sayının Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğretim Üyesi sayısının artması ve kurumun yapılmakta olan yeni binasının bitmesiyle artacağı düşünülmektedir.

Çizelge 3.4. Örneklem grubunun karşılaştığı herhangi bir mesleki sorun ile ilgili Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nın yardımcı olabileceğini düşünmelerine ilişkin durum.

İstatistik	f	%
Evet	65	86
Hayır	10	14
Toplam	75	100

Örneklem grubunu oluşturan müzik öğretmenlerinin % 86 'sının "evet" yanıtı vermesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nın Müzik Öğretmenleri için Bursa'da önemli bir kurum olduğunu göstermesi bakımından önemlidir.

Çizelge 3.5. Örneklem grubunun mezuniyet sonrası Bursa'da bulunduğu süre içerisinde Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nı ziyaret etme durumu.

İstatistik	f	%
Evet Bir Defa	8	11
Evet İki Defa	11	15
Çok Defa	50	66
Hiç	6	8
Toplam	75	100

Örneklem grubunu oluşturan müzik öğretmenlerinin % 66 'sının "çok defa" yanıtını vermesi, Müzik Öğretmenlerinin mezun olduktan sonra mesleğe başladıklarında da kurumla olan ilişkilerini koparmadıklarını göstermesi bakımından önemli görülmektedir.

Çizelge 3.6. Örneklem grubunun Bursa'da bulunduğu mesleki süreç içerisinde Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Geleneksel Yarıyıl konserlerine gitme durumu.

İstatistik	f	%
Evet Bir Defa	8	11
Evet İki Defa	15	20
Çok Defa	39	52
Hiç	13	17
Toplam	75	100

Örneklem grubunu oluşturan müzik öğretmenlerinin % 52 'sinin "çok defa" yanıtını vermesi müzik öğretmenlerinin, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nın yapmış olduğu konser etkinliklerine büyük ölçüde ilgi gösterdiklerini ortaya koymaktadır.

Çizelge 3.7. Örneklem grubunun mezuniyet sonrası mesleki olarak kendini geliştirici bir etkinliğe katılma durumu.

İstatistik	f	%
Evet Katıldım	61	81
Hayır Katılmadım	14	19
Toplam	75	100

Örneklem grubunu oluşturan müzik öğretmenlerinin % 81 gibi bir oranda kendilerini geliştirici bir etkinliğe katılmış olmaları, Bursa’da genç Müzik öğretmenlerinin çokluğu göz önüne alındığında pek çok etkinliğin kolaylıkla yapılabileceğini göstermektedir. Nitekim bunun ilk örneği Müzik Öğretmenleri Korosu’nun kurulmasıyla verilmiştir.

Çizelge 3.8. Örneklem grubunun Müzik Eğitimi Anabilim Dalı’nda müzik öğretmenlerine yönelik bir çalışma yapılırsa katılmayı düşünme durumu.

İstatistik	f	%
Evet Katılırım	70	93
Hayır Katılmam	3	4
Kararsızım	2	3
Toplam	75	100

Örneklem grubunu oluşturan müzik öğretmenlerinin % 93 gibi bir oranda “Evet” yanıtını vermişlerdir. Bu durum Müzik Eğitimi A.B.D. yapılacak olan etkinlik ve çalışmalara katılmada istekli olduklarını göstermesi bakımından önemli görülmektedir

Çizelge 3.9. Örneklem grubunun Müzik Eğitimi Anabilim Dalı bünyesinde kurulan mezunlar derneğine üyelik durumu.

İstatistik	f	%
Evet Üyesiyim	20	27
Hayır Üyesi Değilim	55	73
Toplam	75	100

Örneklem grubu gibi Bursa’da görev yapan Müzik Öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun Uludağ Üniversitesi mezunu olduğu düşünülerek onlarla iletişim ve etkileşimin sağlanması amacıyla kurulan Mezunlar Derneğine Müzik Öğretmenlerinin istenilen düzeyde ilgi göstermedikleri görülmektedir. Bu durum göz önüne alınarak Mezunlar Derneğine katılımın en üst düzeye ulaşması için yoğun bir çalışma başlatılmıştır.

Çizelge 3.10. Müzik Eğitimi Anabilim Dalı tarafından düzenlenen bilimsel etkinliklerden haberdar olma durumu.

İstatistik	f	%
Evet Haberimiz Oluyor	60	80
Hayır Haberimiz Olmuyor	10	13
Çok Azından Haberimiz Oluyor	5	7
Toplam	75	100

Örneklem grubunun büyük çoğunluğunun yapılan bilimsel etkinliklerden haberinin olduğu görülmektedir. Bu durum Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nın etkinlikleri duyurma da başarılı olduğunu da göstermektedir.

Çizelge 3.11. Örneklem grubunun Müzik Eğitimi Anabilim Dalı tarafından düzenlenen sempozyum, panel, seminer vb. bilimsel etkinliklere katılma durumu.

İstatistik	f	%
Bir Defa Katıldım	19	25
İki Defa Katıldım	6	8
Çok Defa Katıldım	8	11
Hiç Katılmadım	42	56
Toplam	75	100

Örneklem grubunun düzenlenen bilimsel etkinliklerden çoğunlukla haberleri olmasına rağmen % 25 'inin "bir kez" ve % 56 'sının ise "hiç katılmadım" yanıtı vermeleri konserlere katılım oranının tersine bu tür bilimsel etkinliklere ilgilerinin olmadığını göstermesi bakımından düşündürücüdür. Çünkü bu tür bilimsel etkinlikler iletişim ve etkileşimin en üst düzeyde olduğu, sorunların tartışıldığı ve çözümlerinin arandığı toplantılardır. Bu nedenle Müzik Öğretmenlerinin bu tür bilimsel etkinliklere yoğun olarak katılması beklenmektedir.

Çizelge 3.12. Örneklem grubunun, Müzik öğretmeninin etkin bir çalışma yapabilmesi için Müzik Eğitimi Anabilim Dalı ile sıkı bir iletişim ve etkileşim içerisinde olması gerektiğini düşünme durumu.

İstatistik	f	%
Evet Düşünüyorum	70	93
Hayır Düşünmüyorum	5	7
Toplam	75	100

Örneklem grubunun % 93 gibi büyük bir çoğunluğunun "evet düşünüyorum" yanıtı vermesi müzik öğretmenlerinin etkin bir çalışma içine girmeye istekli olduklarını göstermesi bakımından önemli görülmektedir.

Çizelge 3.13. Örneklem grubunun Milli Eğitim Müdürlüğü ve okulu tarafından alanı ile ilgili olarak üniversite ile işbirliği yapmaya teşvik edilme durumu.

İstatistik	f	%
Evet Ediliyorum	11	15
Hayır Edilmiyorum	64	85
Toplam	75	100

Örneklem grubunun % 85 'inin "hayır edilmiyorum" yanıtı Milli Eğitim Müdürlüğü ve görev yaptıkları Okulları tarafından alanı ile ilgili olarak üniversite ile işbirliği yapmaya teşvik edilmediklerini göstermektedir. Fakat son yapılan bir girişim ile Bursa'da görev yapan Müzik Öğretmenlerinden oluşan bir koro kurulmuş, koroda görev alan öğretmenler İl Mili Eğitim Müdürlüğü'nce çalışma günleri idari izinli sayılmış ve çalıştırıcılığını yapmak üzere de Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'ndan bir Öğretim Görevlisi görevlendirilmiştir.

Bu gelişmenin müzik öğretmenleri ile Müzik Eğitimi A.B.D. arasındaki iletişim ve etkileşimi olumlu yönde daha da geliştireceği tahmin edilmektedir.

Avrupa Birliđi'ne girmeye çalıştığımız şu günlerde, gelişmiş toplumların içerisinde hak ettiğimiz yeri alabilmemiz, kuşkusuz müzik eğitimi alanında gösterdiğimiz ilerlemelere de bağlı olacaktır. Müzik ve diğer sanat alanlarında bilgi, beceri ve seçiciliğe sahip bireylerden oluşan bir Türkiye pek çok sorununu çözmüş olacaktır. Bunu gerçekleştirecek olanlar da şüphesiz öğretmenler olacaktır. Bu nedenle öğretmenlerle öğretmen yetiştiren kurumlar arasındaki iletişim ve etkileşimin sıkı ve sürekli olması gelecek nesillerin daha iyi yetişmesine önemli bir katkı sağlayacaktır.

4. Sonuç ve Öneriler

Yapılan bu araştırmanın sonucunda; Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı ile Bursa'da görev yapan Müzik Öğretmenleri arasındaki konser ve buna benzer etkinliklerde sağlanan iletişim ve etkileşimin bilimsel etkinliklerde olmadığı ortaya çıkmıştır. Yapılan yeni girişimlerin (Müzik Öğretmenleri Korosu, Mezunlar Derneđi gibi) Müzik Eğitimi A.B.D. ile Müzik Öğretmenleri arasındaki iletişim ve etkileşimi en üst düzeye çıkartmak için bir basamak olacağı ve bunun tüm Türkiye'ye örnek olacağı umulmaktadır.

Aşağıdaki önerilerin Müzik Eğitimi A.B.D. 'ları ile Müzik Öğretmenleri arasındaki iletişim ve etkileşimi daha üst düzeye taşıyacağı düşünülmektedir:

- Ulu Önder Atatürk 'ün öncülüğu ile başlayan çağdaş müzik öğretmeni yetiştirme sorumluluğumuzu, çağdaş medeniyetler seviyesine ulaştırmak ve yetiştirdiğimiz müzik öğretmenlerinin okul bitti iş bitti mantığı ile değil, lisans sonrası meslek yaşantılarında da desteklenmesi, yeniliklerden haberdar edilmesi, sıkı bir iletişim ve etkileşimin sürdürülmesi müzik eğitimcisi yetiştiren kurumların başlıca görevlerinden biri olmalıdır.
- Türkiye'de müzik öğretmenlerinin sorunlarını ele alan, Üniversiteler ve Milli Eğitim Bakanlığı'nca ortaklaşa hazırlanan sempozyumlar, müzik eğitimindeki yenilikleri onlarla paylaşacak panel vb. bilimsel etkinlikler sık sık düzenlenmelidir.
- Müzik Öğretmenleri Lisans Üstü Eğitim yapmaya özendirilmeli bu konuda hem Üniversiteler hem de Milli Eğitim Bakanlığı'nca ortak projeler üretilmelidir.
- Atatürk'ün kurmuş olduğu Müzik Öğretmeni yetiştiren kurumlar Anabilim Dalı olmaktan kurtarılıp etkin bir bölüm kimliğine kavuşturulmalıdır.
- Müzik öğretmenlerinin birlikte yapacağı koro ve orkestra gibi oluşumlara Müzik Eğitimi Anabilim Dallarını katkı ve destek sağlamalıdır.
- Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nın bulunduğu yerlerde iletişimin sağlanması için müzik öğretmenlerinin Elektronik posta ve telefonlarına ulaşılmalı ve yapılacak etkinliklerden haberdar edilmeleri sağlanmalıdır.
- Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı bünyesinde kurulan Mezunlar Derneđi gibi derneklerin diğer üniversitelerde de kurulması Müzik Öğretmenleri ile iletişim ve etkileşimin daha da gelişmesini sağlayacaktır.

Saygılarımla....

KAYNAKÇA

TUFAN, E, "Yeni Yüzyılın Öğretmen Eğitiminde Müzik Eğitiminin Rolü" ,Avrupa'da ve Türk Cumhuriyetleri'nde Müzik Kültürü ve Eğitimi Kongresi, Gazi Üniversitesi, Kasım 2002,Ankara.

"TÜBİTAK'ın Eğitim ve Öğretim Reformu Konusundaki Yaklaşım Çerçevesi ve Görüşleri" Ocak 1995.

UÇAN, Ali, "Türkiye'de Çağdaş Eğitimde Öğretmen Yetiştirme Süreci Ve Başlıca Yapılanmalar", Gazi Üniversitesi'nin Eğitimde 75. Yılı Sanat Eğitimi Sempozyumu, Mayıs 2002, Ankara.

UÇAN, Ali, "Türkiye'de Öğretmenlik Mesleğine Genel Bakış", Öğretmen Yetiştirme ve Eğitiminde Kalite Paneli, 2001,Ankara.

www.uludag.edu.tr